

pravlja maša v staroslovenskem jeziku. Pri tej priliki je nastopilo veliko govornikov, svetnih in duhovnih, ki so proslavljali raznotere zasluge velikega škofa.

Katoliški tisk v Švici. Katoličani v

Švici imajo razen mnogoštevilnih katoliških mesečnikov in tednikov še tudi 23 katoliških dnevnikov. In vsak katoličan smatra kot svojo dolžnost, da ima naročen le katoliški dnevnik in druge verske časopise.

NOVICE

Volitve v občinske kmetijske odbore. Na podlagi zakona za pospeševanje kmetijstva z dne 6. septembra 1929 so razpisane volitve v občinske kmetijske odbore ter se morajo izvršiti najkasneje do 20. novembra. Volitev kmetijskih občinskih odborov se izvrši v redni, pravilno sklicani in sklepčni seji občinskega odbora. Volitev naj tvori posebno točko dnevnega reda že na vabilu, ki ga je treba dostaviti vsaj 24 ur pred sejo občinskim odbornikom. Pred volitvijo prečita predsednik to okrožnico, dopis velikega župana in pa vse paragrafe zakona o pospeševanju kmetijstva, ki se nanašajo na občinske kmetijske odbore. Nato se sklepa o številu članov, to je ali se izvoli 3, 4 ali 5 članov v občinski kmetijski odbor. Ko je to izvršeno, se preide k volitvi določene števila članov in pa dveh namestnikov. Volitev se mora vršiti z listki. Vsak občinski odbornik napiše na listek samo določeno število imen oseb, ki jih voli za prave člane in imeni dveh oseb, ki jih voli za namestnika. Dva glasovstevca, ki ju je že prej določil predsednik, pobere glasovnice in preštejeta glasove. Za izvoljene se proglašajo oni, ki so dobili absolutno večino, če je vsaj nad polovico glasov navzočih občinskih odbornikov. Po členu 51. navedenega zakona se morajo člani občinskega kmetijskega odbora voliti izmed občinskega zastopa.

Duhovniške spremembe. Anton Rataj pride iz Črne v Gor. Lendavo; Anton Cafuta za I. kaplana pri Magdaleni v Mariboru; Jožef Žolnir za II. kaplana; Jožef Meško doslej v Črensovcih, za III. kaplana; Adolf Adamič iz Bizeljskega v Črno; Anton Somrek iz Vranskega na Bizeljsko ter Mirko Štruc iz Gornje Lendave v Črensovce.

P. Leopold Napotnik umrl. Iz benediktinskega samostana v St. Lamprehtu na Zg. Štajerskem smo prejeli vest, da je umrl tam kaj ob severni meji dobro znani p. Leopold Napotnik. Rajni se je rodil leta 1859 v konjski župniji. Leta 1884 je bil posvečen v mašnika. Blagopokojni je bil bratranec rajnega škofa dr. M. Napotnika, vrl Svovenec in vesten duhovnik. Dolga leta je bil oskrbnik benediktinskega gradu in posestva v Svečini in ga je poznal celi Maribor. Pred par leti je zbolel in se preselil v St. Lampreht, kjer je umrl med svojimi sobraty. Naše obmejno ljudstvo bo ohrarilo rajnega v najlepšem in trajno hvaležnem spominu!

Tri samomori na en dan. Dne 7. novembra so se zgodili v Mariboru kar 3 samomori. Radi samozastrupljenja je preminul 50 letni upokojeni železničar Franc Pihlerič. — V Vetrinjski ulici v neki gostilni se je obesil bivši trgovec Rotter. — V Dravo je skočilo pri brodu

doslej neznanu, kakih 19 let staro dekle, katerega so odnesli valovi. Samomorilko bo mogoče ugotoviti, ko bo voda naplavila truplo.

Vlom v Murski Soboti. Dne 7. novembra v noči je bilo vlomljeno v pisarno trgovskega gremija v Murski Soboti. Vlomilci so razbili vrata z ročicami ter odnesli iz pisarne pet stotakov. Blagajne niso mogli razbiti in je izprazniti. Imeli so v rokah vrednostni papir za 276 tisoč, a so ga pustili, ker niso poznali njegove vrednosti.

Smrtna nesreča. V bukovškem gozdu nad Bogojino v Prekmurju se je zgodila nesreča, ki je vzbudila sočutje po vsej okolici. Hlapec Martina Pavla, mlinarja v Beltincih je peljal drva. Ko je došel z vozom v tako imenovano »ciganovo grabov«, se je voz nenadoma prekucnil. To se je zgodilo tako naglo, da hlapec ni mogel odskočiti. Voz ga je pritisnil k drvam, ki so bila zložena ob cesti. V bližini ni bilo žive duše, zato se tudi ne ve, kaj je pretrpel ubogi hlapec, ki je bil stisnjen med vozom in drvami. Šele čez nekaj časa je slučajno prišel na kraj nesreče neki fant, ki je obvestil o nesreči drvarje v gozdu. Poklicana komisija je ugotovila smrt.

Čitajte! Malo je povesti, ki bi tako segle človeku do srca, ko povesti »A njega ni...« in »Odpoved nesrečne žene«. Kdor ne verjame, naj si ji nabavi in ji prečita! Dobita se v obeh Cirilovih knjigarnah v Mariboru, v Slomškovi tiskovni zadrugi in Mohorjevi knjigarni v Celju, pri Katoliškem tiskovnem društvu v Ptuj in pri pisatelju Fr. Kolencu, kaplanu v Murski Soboti. Staneta: prva samo 15 Din, druga pa 12 Din (brez poštne).

Tovariši borci iz vojne! Vabimo vas, da pridete v velikem številu na naš občni zbor, ki bo v Ljubljani dne 24. novembra tega leta v salonu tovariša Rozmana (pri Jerneju) sv. Petra cesta števil 85 ob 9. uri dopoldne. Vsak bivši vojak ima dostop in lahko izreče svoje želje. Sicer spored kot po navadi.

Pravična obsodba. V Mostarju v Hercegovini je bil te dni obsojen radi oderuštva trgovec Franc Vosilj iz Ljubuške. Prisojili so mu en mesec zapora in dvatisoč Din globe. Izposojeval je ubogim hercegovskim kmetom denar po 25 odstotkov. Leta 1927 in 28 je sklenilo radi slabe letine veliko kmetov iz Hercegovine, da se bodo preselili v Južno Ameriko. To priliko je porabil oderuh, da je posojal tem revežem denar na 25 odstotkov in je odtegnil od kapitala obresti za eno celo leto v naprej. Pri odiranju mu je pomagal njegov brat Zvonko Vosilj, ki je dobil 10 dni zapora in 1000 Din globe.

Italjansko bojno letalo. Te dni se je vršil poskusni polet z novim italjanskim bojnim letalom. Letalo je dvokrilnik, ki tehtá 15 tisoč kg, visoko je 10 m, dolgo 28 m in lahko vzame seboj 12 tisoč kg bencina ter olja in 8 tisoč kg bomb. Aeroplan ima šest motorjev, od katerih proizvaja vsak 1000 konjskih sil. Hitrost znaša 210 km na uro, to je največja; najmanjša pa 90 km.

Najvišji skok s padalom. V Leipzigu na

Nemškem se je spustila te dni ženska z aeroplana s padalom na zemljo z višine 2.500 m. To je dosedaj najvišja višina, s katere je tvegala skok ženska.

Po nedolžnem osumljena razpečevanja ponarejenih novcev. Gospa iz boljše rodbine je prišla te dni s svojo hčerkico v trgovino s sadjem v Milanu na Zgornjem Italjanskem. Da plača kupljeno grozdje, je vzela iz žepa 5 lirski novc. Trgovec jej je vrnil srebrnik s pripombo, da ni pravi. Gospa mu je ponudila drug denar, pa tudi ta je bil potvorjen. Na začudenje je vzela iz žepa še 11 petlirskih srebrnih novcev, ki so bili pa vsi prevlečeni z nekako svinčeno plastjo. Ženska je začela jokati, zunaj trgovine so se že bili zbrali ljudje in med temi tudi stražnik, ki je jokojočo aretiral. Na policiji so jo podrobno izpraševali dve uri. Kako so prišli ponarejeni novci v njen žep, na to ni znala dati pojasnila. Zadeva je postajala vedno usodnejša, dokler ni izpovedala, da je imela poleg denarja čisto nov toplomer, katerega je bila malo poprej kupila. Toplomer se je pa ubil, živo srebro se je razlezlo po novcih, se kemično spojilo s srebrom in so lire res zgledale na prvi pogled kot potvorjene. Gospo je policija izpustila, ker je postala proti lastni volji razpečevalka na prvi pogled ponarejenih novcev.

Silovit izbruh ogenjenika. V državi Guatemala v Srednji Ameriki je precej veliko mesto, ki se imenuje Gueztaltenango. Naselbina je obdana krog in krog od gorovja, ki nosi ime Sv. Marija. Med imenovanimi hribi je oživel eden kot ognjenik in začel te dni s silovitim izbruhom. V gori je začelo najprej strahovito bobneti in cela okolica je čutila močne potresne sunkke. Kmalu za potresom je švignil iz ognjenika 1000 visok steber dima in pare, ki sta zakrila daleč na okrog obzorje. Daleč na okoli se je začel vsipavati pepel, ki je pokril v par minutah zemljo 1 m visoko. Na ognjeniku so se pokazale na več mestih razpoke, iz katerih so se ulile cele reke žareče lave, ki so drvele nepričakovano naglo proti dolini, kjer so človeške naselbine in vasi. Lava je pokopala precej vasi in pobila nad 300 ljudi, med temi največ žensk ter otrok, ki so hoteli oteti v zadnjih trenutkih pred uničenjem najpotrebnejše. Mnogo oseb je ubilo kamenje, katerega je bruhal ognjenik.

Noetovo barko hočejo najti. Angleški muzej je organiziral skupno z vseučiliščem v ameriški Pennsylvaniji ekspedicijo, ki bo preiskala pod vodstvom profesorja Wolleja Mezopotamijo (pokrajina med azijskima rekama Evfrat in Tigris). Ekspedicija je že na potu. Pred odhodom je povedal profesor Wolley sledeče: Raziskovanja v Uru, rojstni deželi očaka Abrahama, so presenetila ne le navadnega člo-

Motnje v želodcu in črevesu, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteto, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »FRANZ JOSEFOVE« grenčice. Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo izborni učinek, ki ga ima »FRANZ JOSEFOVA« voda v svoji lastnosti kot milo odvajalno sredstvo, zlasti pri malokrvnih, korpulentnih osebah, putikarjih in hemoroidatno bolnih. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

veka, ampak tudi učenjaka. Največjega občudovanja so vredni dokazi o cvetoči dobi v Uru (4000 let pred Kristusom). Na podlagi izkopin iz probujene dobe v Uru se da sklepati na kulturo pred vesoljnim potopom. Dosedanji uspehi dajejo up, da bodo zadeli kmalu na tozadevne pisane izkopine. Pisane najdbe bi imele za znanost nepopisno veljavo, akoravno so že znane celo take, ki so starejše nego 4000 let pred Kristusom. Te pa so iz čisto drugih delov sveta in ne iz Mezopotamije. Pred izkopavanji ni imela znanost nobenih materijelnih dokazov, da je bil resnično vesoljni potop. Izkopine so jasno dokazale da je svetopisemska legendarna domneva o čisto splošnem potopu, zanesljiva zgodovinska resnica. — Profesor Volley je čisto resnega mnenja, da bo znal kulturni svet kmalu o prednikih Noetovih mnogo več, kakor pa o njegovih potomcih. Najnovejše mezopotamske najdbe bodo razdelili med muzeja v Bagdadu in na Angleškem ter na vseučilišče v Pensilvaniji.

Kemal paša posinovil pastirja. Vladar novodobne Turčije Kemal paša je posinovil 13 letnega pastirja in mu dal svoje ime. Vladar se je peljal nekoč z avtomobilom in je moral vprašati za pravo pot pastirja. Na razna vprašanja je dal deček tako pametne odgovore, da ga je dal paša pripeljati na svoj grad. Pastir je postal Kemalov prvi posinoveljenec. Doslej je pohčeral paša pet deklic, kojih očetje so padli v svetovni ali osvobodilni vojni.

Sto let poročena. Jožef in Marija Pacifico sta obhajala pred kratkem v Curitybi v Braziliji 100 letnico poroke. Jubilantinja ima 122 let, njen soprog 129 let. Njuna najmlajša hči je stara 76 let.

Nekaj o lovu na divje golobe. Splošno je znano, s kako strastjo lovijo ter uničujejo južni evropski narodi ptice ob priliki jesenske selitve. Danes hočemo opisati na kratko lov na divje golobe, kakor je v splošni navadi pri Baskih v Pirinejih (gorovje med Francijo ter Španijo). Nekatere naselbine Baskov se naravnost preživljajo z lovom divjih golobov. Golobi živijo v poletnem času v velikih množinah v Nemčiji ter na Francoskem. V sredini oktobra do sredi novembra se selijo iz severnih pokrajin preko Pirinejev v južnoafriške kraje. Španski Baski si izberejo za lov v gorovju stoječo skupino dreves. Na drevesih so kolibice iz dračja kot opazovalnice za prelet. Na prostem proč od dreves so nastavljene na 10 metrov dolgih drogih mreže. Pri vsaki mreži sta v kolibi dva človeka. Razven teh naprav so še na visokih pirinejskih hribih posebni izvidniki z močnimi trombami. Ko zapazi najvišja straža oblake golobov v zraku, trobi in opozarja na polet one stražarje v kolibah na drevju, da se pravočasno pripravijo ter so pozorni. Ko prileti več tisočglava jata v vidik kolibarjev, zavihiti eden v zrak z belo zastavo. Bele barve se golobi ustrašijo, ter uberejo drugo smer. Zopet zamahne drugi z zastavo in usmeri živalce drugam. To mahanje z belimi zastavami trpi tako dolgo, dokler ne izbere jata polet proti nastavljenim mrežam. Ko je že blizu pasti, požene eden od lovcev visoko v zrak belo pobarvano leseno ploščo. Ptici mislijo, da je beli predmet mogočna ptica roparica in se spustijo iz bojazni pred smrtnim sovražnikom na tla. Ko so na tleh, se

razgrnejo nad njimi visoke mreže in golobi so ujeti. Seve se ta prastari način lova vsikdar ne posreči, a v največ slučajih pa le. Vsakoletni golobji plen je pri Baskih ogromen. Lovski čas je v zvezi s prirejanjem pravih ljudskih praznikov s streljanjem, godbo, plesom, pojedinami ter popivanjem.

Skrivnost stavbenika. Najlepša grobnica v Indiji se imenuje Tadsch Mahal. Obdana je krog in krog od zidov iz belega marmorja in vsebuje skrivnost, katere niti danes ne morejo razvozljati. Grobnica je bila dograjena v 17. stoletju na povelje šaha Dschihana od francoskega stavbenika Austina iz mesta Bordo na Francoskem. V grobnici počiva šahova najljubša žena, lepa Mumtaz Mahal. Mirodvor je gradilo 20 tisoč delavcev celih 22 let. Delo je vladarja tako zadovoljilo, da je dovolil mojstru, da se ovekoveči v notranjščini grobnice. Znamenje, katerega je zapustil Austin, obstoja v tem, da pri prelomu oblaka ali pri najbolj rahlem dežju padejo iz istega mesta na stropu na tlak le tri kaplje vode. Če skozi dobo 300 let niso opazovali več nego tri kaplje. Francozove skrivnosti doslej ni mogel nikdo razložiti.

Kako draga je ženska lepota? V Čikagi v Ameriki se je vršil kongres lepoticarjev. Predsednica zveze je imenovala pri otvoritvi sledeče številke, ki dokazujejo, koliko potroši ženski svet v Ameriki za umetno lepoticenje. Za barvanje ustnic porabijo na leto Američanke 2375 ton barvila (ameriško-angleška tona znaša več nego tisoč kg). Ako bi položili to ustno barvilo v podolgastih kosih enega za drugim, bi pokrilo 2375 ton pot iz Čikage v Los Angeles. Nadalje se uporabi 25.000 ton dišeče vode za lase, 19.000 ton mila za lice, 8750 ton kreme za kožo, 6562 ton pudra. Vse te ogromne množine kilogramov si namažejo gizzdalinke v enem letu na svoja lica. Predsednica je izrazila trdno upanje, da se bodo zgorajne številke v prihodnjem letu podvojile. Na kongresu so nadalje ugotovili, da so postale Američanke v zadnjem letu lažje. V splošnem je zgubila Amerikanka na telesni teži 5—10 kg.

Svetovna produkcija novih Ford-osebnih in trgovskih vozov je znašala v septembru 1929 svoto od 161.305 enot, kar kaže proti enakemu mesecu v minulem letu precejšno zvišanje produkcije. En pomnožen izdelovalni program se je določil za mesec oktober, ki bi se raztegnil na produkcijo od 175.000 novih Ford-avtov in tovornih vozov. Produkcija Fordov v prvih novih mesecih tekočega leta je dosegla 1.633.498 enot, kar pomeni, da bo produkcija novih Fordavtov in tovornih vozov za letošnje leto prekoračila 2.000.000 enot. Pri Detroit-tovarni je zaposlenih nič manj kakor 108.138 nastavlencev, ki celi petdnevni teden delajo.

Knjige za čebelarja: Janša, Nauk o čebelarstvu 24 Din. — Lakmayer, Umni čebelar 26 Din. — Žnideršič, Naš panj 40 Din. Knjige kupite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Knjige za vinogradnike: Gombač, Umno kletarstvo 16 Din. — Skalický, Kletarstvo 72 Din. — Žmavc, Vinarstvo (znižana cena!) Knjige kupite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Knjiga kakor kino
so Karl May-evi spisi
ki so do zdaj izšli 3 zvezki po Din 13.—
v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU.

o taboru v Ormožu.

Čuden slučaj! Pred menoj na mizi leži kolajna — spomenica z ormoškega tabora. Pošta pa prinese »Slovenski Gospodar« 30. oktobra letos s šestdeset let starim vabilom na tabor v Ormožu dne 8. avgusta 1869. Izmed podpisanih domoljubov na vabilu naštel sem 19 meni osebno znanih možev, med njimi moj veroučitelj dr. Anton Klemenčič, župnik. Ta je bil duša »Besedi« 1863 ob tisočletnici prihoda sv. Cirila in Metodija v naše kraje, pa tudi prvi slovanski tabor v Ljutomeru dne 9. avgusta 1863. Tu sta mu ob strani stala Dragotin Huber in Ivan Kukovec.

Pripomba. Pred letom je »Ilustrirani Slovenec« in pozneje tudi »Slovenski Gospodar« priobčil sliko s tabora v Ljutomeru. Kako-li so zamogli dobiti takšno podobo, ne morem si pojasniti. Sklepam pač, da jo je kateri sedanji umetnik, ki pa ni bil na taboru, izpopolnil po pokvarjeni fotografski sliki. Podoba kaže, da med govorniškimi odrom in ne ravno številnimi poslušalci raste redko drevje. Oder stoji samotno na obsejni krčevini. To je pravilno. Široki, travniku podoben prostor je prazen. A na tej parceli je bilo zbranih tisoč in tisoč oseb. Med njimi blizu odra tudi moja malenkost. Tu je fotografu menda aparat odpovedal. Fotograf je prišel iz Ormoža. Aparat je bil podoben zaprti kočiji. Ne spominjam se, da-li je voz vlekel jeden konj, ali dva. Takšni so bili aparati pred šestdesetimi leti. Nas dijake je je zanimala velika komora obskura. Slike o zborovanju nismo pozneje videli nikjer. To bi menda reklo: Fotografija se je ponesrečila. Sedanji oskrbovalec pokvarjene slike pa čez dobrega pol stoletja ni imel človeka, ki bi mu bil zadevo razložil, pa bi umetnikova domišljija naslikala tisočglavo družbo poslušalcev okoli sedaj samevajočega odra na sliki, ki bi naj predstavljala prvi slovanski tabor v Ljutomeru.

Da se vrnem. Kolajno na mizi sem pripravil, da jo pošljem za »Zgodovinsko društvo« v Maribor. Bil sem namreč tudi na taboru v Ormožu. In »taboriti« smo medalje nosili na prsih, kakor na primer odlikovani vojaki svoje kolajne in križce. Medaljo iz Ljutomera sem pred leti izročil znancu, da jo čuva v svoji hiši. Spomenica pa, trenutno v moji levici se nahajajoča, kaže z velikimi črkami na eni stranici napis: Tabor v Ormožu 8. avgusta 1869. Na drugi strani se ob robu nahaja venec z listjem dozdevno lipovim. Med venecem v okroglo opomin: Složimo se! Zedinimo se! Ne vdajmo se! V tem besed-

¹ Letos obhajamo 100-letnico njegovega rojstva, 1819. Moder učitelj. Sedeli smo v četrtem razredu 1863/4. Nekega dne se oglasi šolar v prvi klopi, ter zatoži tovariša. »Gospod doktor! Toti pa je nemškutar.« Sodnik zapustivši mizo, mirno in tiho dajal je primeren poduk obeh. Njegova vzgojna modrost spravila je nasprotno si dvojico. — Tega leta nas je vzgledni nadučitelj Gabrijel Postružnik v tretjem razredu naučil pisati cirilico. Če so v tem jubilejnem letu cirilico pisali tudi po drugih krajih, meni ni znano. Zadeva je pa danes za šolo v Lotmerku že zgodovinska imenitnost. Pis.

² Na misel mi prihaja naravnejša razlaga. Slika s tabora se ni obnesla. Drugi ali tretji dan so fotografirali prazno taborišče. Navidezni zborovalci, med drevjem nastavljeni, to bodo ljudje, ki so ob delavnih prišli k sv. maši, pa jih je fotograf naprosil, da so šli z njim k aparatu. Pis.